

man nemlig finder, at Gierne af privilegeret Hartkorn have et billigt Krav paa Erstatning, da de have Grund til at antage, at det Privilegium, som deres Eiendom i rum Tid har havt, ikke vil blive ophævet uden Erstatning, saa gjælder jo det samme om Pant-haveren. Han maa have aldeles den samme Forvisning som Godseieren; han maa altsaa ogsaa have gjort Regning paa, idet han satte sine Penge i disse Eiendomme, at de som privilegerede havde en større Værdi. Ved Ophævelsen af Privilegiet forringes Eiendommens Værdi, det er, Pantets Sikkerhed. Det forekommer mig saaledes, at man er flaaet ind paa en urigtig og farlig Vej, selv om Gjenstanden ei er af særdeles stor praktisk Betydning. Jeg formener, at uden Panthaverens Samtykke kan en Erstatning ikke blive udbetalt til Gieren. Jeg troer ogsaa, mine Herrer, at den hele Maade, hvorpaa man har foreslaaet, at Amortisationen skal skee ved Lodstrækning, ei er rigtig, da man derved giver det formeget til Spil for Tilfældigheden, om den Ene eller den Anden skal have stor Fordeel. Jeg troer, at man skal bestemme, at en vis Deel af disse Obligationer skulde amortiseres ved Opkjøb, og at dernæst, saasnart Obligationerne gaar over pari, saa skal Regjeringen have Ret til ved Lodstrækning at afgjøre, hvilke Obligationer der først skulle indfries. Det er de Bemærkninger, som jeg havde at gøre med Hensyn til Loven. Der er blevet anført, at der skulle være Betænkkeligheder ved at gaa ind paa denne Lov, fordi Amtsraadet endnu ikke havde modtaget den ved den nye Communnallov forventede Omdannelse. Jeg kan nu ikke give denne Betænkkelighed Medhold; jeg troer virkelig at Amtsraadene bestaae af Mænd, som man kan stole paa, og De ville lægge Mærke til, at naar De ikke troe at kunne stole paa Amtsraadene i deres nuværende Sammensætning, saa ville maaskee Godseierne troe ikke at kunne stole paa dem, hvis de mod Formodning skulde undergaae en Omdannelse, hvorved nogle af de Elementer, som nu ere repræsenterede deri, blev aldeles fortrængte.

Det maa dernæst bemærkes, at det er efter Indstilling fra Landbocommissionen, at Amtsraadets Afgjørelse af flere i Lovudkastet

omhandlede Sager ere blevne endeligt afgjorte. Skulde man have nogen Betænkkelighed herved, kan man meget let forbeholde Ministeriet den endelige Afgjørelse af disse Sager. Og, skulde der desuagtet endnu blive nogen Betænkkelighed tilbage, kunde jo, hvad jeg i og for sig ikke vilde ansee for hensigtsmæssigt, Afgjørelsen skee ved specielle Love. Der er bleven fremført en anden Betænkkelighed, den nemlig, at Fæsteforholdene endnu ikke ere ordnede. Den ærede Rigsdagsmand, som sidder bagved mig, har med stor Uforbeholdenhed udtalt sig om de Grunde, som have bevæget ham og endeel Andre til at lægge Vægt derpaa. Han talte om, at det var noget generende, om de Herrer Godseiere ved denne Leilighed kom i Besiddelse af store Pengesummer, da de derved vilde sættes i Stand til paa en for Fæstebonden bebyrdende Maade at rede sig ud af Fæsteforholdet. Jeg troer virkelig ikke, at der i denne Henseende er noget at frygte af Godseierne, selv om Erstatningssummerne vare langt større, og skal derfor ikke lægge nogen Vægt paa den Bemærkning, at, naar Panthaverens Ret ei tilfidesættes, vilde de Summer, hvorover Godseierne faae Raadighed, betydeligt nedsættes.

Den samme ærede Rigsdagsmand bemærkede fremdeles, at Selveierne maaskee vilde blive mindre villige til at fremme Fæsteforholdets Ordning, naar Hartkornets Egnalsering var skeet. Mine Herrer! jeg har ingen Mistillid i denne Henseende. Jeg havde haabet, at den høitagtede Indenrigsminister havde givet noget mere bestemt Svar paa min Forespørgsel; dersom jeg ikke havde ventet det, skulde jeg ikke have fremkommet med mit Spørgsmaal. Men, om end Besvarelsen er, for ikke at sige undvigende, saa dog mindre bestemt, saa troer jeg dog ikke, at der derfor er nogen Anledning til at frygte for, at vi skulle stemme for Lovudkastet. Thi, dersom jeg skulde synes, at Fæstefagen skulde behandles i Forbindelse med denne Sag, saa vilde jeg ikke tage i Betænkning at indbringe for det ærede Thing et Forslag til Ordningen af Fæsteforholdet. Og de Herrer, som i den Retning have nogen Betyrning, erindre dog vel, at de have Frihed til at indkomme med deres Forslag til Fæsteforholdets Ordning. Ikke alene Regjeringen har Initiativet, men det er tillige